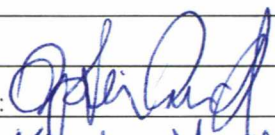
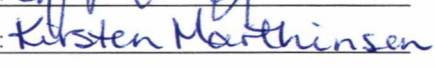

KSK-notat nr.: 16/2014 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Fjellkraft AS/Våtvoll kraftverk	
Fylke/kommune:	Troms/Kvæfjord	
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:
Saksbehandler:	Kirsten Marthinsen	Sign.:
Dato:	31 MAR 2014	
Vår ref.:	NVE 201103733-40	

:

Søknad om tillatelse til å bygge Våtvoll kraftverk i Kvæfjord kommune, Troms fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	4
Høring og distriktsbehandling	7
NVEs vurdering	12
NVEs konklusjon	27
Forholdet til annet lovverk	27
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	28
Øvrige forhold	30
Vedlegg	30

Sammendrag

Fjellkraft AS har søkt om tillatelse til å utnytte Våtvoll elva i Kvæfjord kommune i Troms til vannkraftformål. De har fremmet to utbyggingsalternativer, og vil benytte et fall på 160 (alt. 1) eller 125 (alt. 2) meter mellom kote 170/135 og kote 10 i Våtvoll elva til kraftproduksjon. Vannveien er planlagt som rør i grøft på hele strekningen og kraftstasjonen vil ligge i dagen like ved fjorden. Det er planlagt midlertidig anleggsvei langs rørgata.

Kraftverket vil ha et nedbørfelt på 5,2/5,7 km². Middelvannføringen ved inntaket er beregnet til 466/496 l/s. Omsøkt maksimal slukeevne er 1100/1190 l/s, som tilsvarer 236/240 % av middelvannføringen. Alminnelig lavvannføring er beregnet til ca. 50 l/s. De beregnede 5-persentilverdiene for sommer og vinter er henholdsvis 76/81 og 34/35 l/s. Det er søkt om å slippe en minstevannføring på 48 l/s i sommersesongen og 34 l/s i vintersesongen. Installert effekt i kraftverket er planlagt til 1,37/1,16 MW og beregnet middelproduksjon er 4,06/3,39 GWh. Søknaden har vært sendt på høring, befart og vurdert sammen med 5 andre på Hinnøya.

Kvæfjord kommune stiller seg positiv til utbyggingen, men påpeker at det må tas hensyn til restriksjoner i nedbørfeltet for Våtvoll vannverk.

Fylkesmannen i Troms mener søknaden om Våtvoll kraftverk kan aksepteres med mindre det framkommer funn av biologiske verdier eller andre viktige nye momenter. De mener søknaden gir noe mangelfull informasjon, bl.a. om landskap ved Våtvoll, og forutsetter at det gjøres en vurdering av samlet belastning. De er ikke kjent med spesielle verdier utover de som er nevnt i søknaden. De anbefaler alternativ 2 av hensyn til naturmiljøet.

Troms fylkeskommune er ikke imot utbyggingen. De bemerker at miljøutredningen er svak og mangelfull, særlig med tanke på landskap. De er ikke kjent med automatisk fredete kulturminner i utbyggingsområdet, det er heller ikke kjente interesser knyttet til kulturlandskap eller friluftsliv utover det som omtales i søknaden. De ber om at røtraseen ikke legges i ei rett linje, for å redusere synlighet, og at den revegeteres mest mulig.

Sametinget har ikke registrert automatisk fredete samiske kulturminner i området. Det går ei flyttlei i nedre del av området. Sametinget peker på at eksisterende flyttlei ikke må stenges eller forringes og at en ev. utbygging må skje i tett dialog med reindriftsutøver.

Reindriftsforvaltningen Troms mener Våtvoll kraftverk ikke vil få nevneverdige konsekvenser for reindriften, forutsatt god dialog med reindriftsutøver og gjennomføring av avbøtende tiltak. Flyttleia i området må ikke forringes eller stenges. Kraftstasjonen kan komme i konflikt med flyttleia.

Statens vegvesen Region nord viser til regler for byggegrenser og etablering av avkjørsler, men har ellers ingen kommentar til prosjektet.

Kystverket peker på at det ikke må føres opp bygg e.l. som kan skjerme for lyset fra Kystverkets navigasjonsinstallasjoner (fyr).

Vesterålskraft Nett AS uttalte at det ut fra foreløpige vurderinger ikke er mulig å tilknytte de tre kraftverkene i Kvæfjord (Våtvoll, Moelv og Lysåelva) uten betydelige oppgraderinger av 22 kV-nettet. Det må også gjøres en del med Sortlandsund trafostasjon. Det gjøres en mer omfattende analyse for å fastslå størrelsen på et ev. anleggsbidrag.

FNF Troms er imot utbyggingen, men mener den er den minst konfliktfylte av de tre som er omsøkt i Troms. De trekker frem områdets urørte kvaliteter og påpeker at områdene som omkranser Våtvolldalen har stor verdi for friluftsliv. FNF mener det vil være klokt å holde Gullsfjorden fritt for kraftinngrep. De peker også på at utbygging vil føre til redusert opplevelseskvalitet og visuell kvalitet av de to fossene i elva. Dalen er i tillegg til Løbergdalen en mulig innfallsport til de viktige og verdifulle turområdene mot Tverrelvtindan.

Naturvernforbundet i Troms mener Våtvolldalen ligger ved et viktig friluftsområde og at en eventuell utbygging vil forringe opplevelsesverdien. En utbygging vil også påvirke landskapet negativt. Naturvernforbundet er kritisk til konsesjon, særlig med tanke på den samla belastningen i området. De mener det ikke er behov for mer kraft og at utbyggers begrunnelse for tiltaket dermed står svakt, med mindre de kan vise hvordan kraften skal erstatte mer forurensende alternativer.

Den nye fornybare energiproduksjonen etter omsøkt plan er i nedre sjiktet for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene har NVE klarert om lag 1,4 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de

samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

NVE mener de største konfliktene er knyttet til hvordan Våtvoll kraftverk vil påvirke landskap og friluftsliv. Fraføring av vann vil gjøre fossene, som er godt synlige fra friluftsområdet ved Moelv, mindre framtrædende. Terrenginngrep innover i Våtvollsdalen vil også medføre noen negative konsekvenser for landskap og friluftsliv. NVE mener likevel at ulempene er begrensede og til en viss grad kan avbøtes.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Fjellkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Våtvoll kraftverk etter alternativ 2. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Pakkebehandling

NVE har hatt til behandling 6 søknader om bygging av småkraftverk i Kvæfjord, Lødingen og Tjeldsund kommuner på Hinnøya for å avdekke ev. samlede virkninger av utbyggingene som ikke kommer frem eller som blir mindre fremtrædende dersom den enkelte sak vurderes for seg. En slik tilnærming er i tråd med naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning, og OEDs egne retningslinjer for behandling av små vannkraftverk fra 2007 der sumvirkninger omtales. En sak (Trolldalselva kraftverk) ble trukket på et tidlig tidspunkt, og erstattet med søknad om Lysåelva kraftverk.

Kraftverk	Søker	Kommune	Produksjon (GWh/år)
Lysåelva	Fjellkraft AS	Kvæfjord	8,0
Moelv	Fjellkraft AS	Kvæfjord	8,9
Våtvoll	Fjellkraft AS	Kvæfjord	4,1
Kobbedalselva	Norsk Grønnkraft AS	Lødingen	9,5
Vasskruna	Fjellkraft AS	Lødingen	4,3
Dalelva	Blåfall AS	Tjeldsund	5,3

I brev av i dag har NVE gitt tillatelse til å bygge Lysåelva og Våtvoll kraftverk. Moelv har fått tillatelse uten overføring av Tverrelvvatn. De resterende prosjektene er avslått, hovedsakelig på grunn av konsekvenser for reindrift og landskap.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra **Fjellkraft AS**, datert 16.4.2013:

"Grunneierne sammen med Fjellkraft AS ønsker å utnytte vannfallet i Våtvoll elva i Kvæfford kommune i Troms fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- å bygge Våtvoll kraftverk i samsvar med planene beskrevet i vedlagte saksdokumenter

Etter energiloven om tillatelse til:

- bygging og drift av Våtvoll kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden."

Våtvoll kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Alternativ 1	Alternativ 2
Nedbørfelt	km ²	5,17	5,67
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	14,69	15,66
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	90,1	87,1
Middelvannføring	l/s	466	496
Alminnelig lavvannføring	l/s	48	50
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	76	81
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	34	36
Restvannføring	l/s	60	30
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	170	135
Avløp	moh.	10	10
Lengde på berørt elvestrekning	m	1304	904
Brutto fallhøyde	m	160	125
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,364	0,284
Slukeevne, maks	m ³ /s	1,1	1,19
Minste driftsvannføring	m ³ /s	0,050	0,054
Tilløpsrør, diameter	mm	700	700
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	1310	890
Installert effekt, maks	MW	1,37	1,16
Bruktid*	timer	7078	7078
PRODUKSJON			
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	1,75	1,93
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	2,31	1,46
Produksjon, årlig middel	GWh	4,06	3,39
ØKONOMI			
Utbyggingskostnad	mill.kr	19,16	16,72
Utbyggingspris	kr/kWh	4,72	4,93

*NVE bemerker at oppgitt brukstid er feil, og at riktig brukstid er like i underkant av 3000 timer.

Våtvoll kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR		Alt. 1	Alt. 2
Ytelse	MVA	1,53	1,29
Spennning	kV	0,69	0,69
TRANSFORMATOR			
Ytelse	MVA	1,55	1,3
Omsetning	kV/kV	0,69/22	0,69/22
NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)			
Lengde		0,2	0,2
Nominell spenning	kV	22	22
		jordkabel	jordkabel

Om søker

Fjellkraft AS søker konsesjon for Våtvoll kraftverk. Selskapet utvikler småkraftprosjekter over hele landet. Dersom Fjellkraft AS får konsesjon vil de opprette et felles selskap sammen med fallrettseierne og overføre konsesjonen til dette selskapet. Det er fire fallrettseiere, alle på gnr. 19, bruksnr. 1-4.

Beskrivelse av området

Våtvoll er ei bygd på vestsida av Gullesfjorden, om lag 8 km å kjøre nordover fra Gullesfjordbotn. Våtvoll elva har sitt utspring fra Våtvoll dalsvatnet, innerst i Våtvoll dalen. Rundskaret, et pass nordøst for Våtvoll dalsvatnet, bidrar med to bekkeløp. Sørsida av dalen er meget bratt med glatte sva og lite vegetasjon. Nordsida av dalen er noe mindre bratt og er mer dekket med vegetasjon, og nederste del mot elva er meget fuktig med en del myr. Indre del av dalen ender i bratt fjellside opp mot Reinspælen i nordvest. Oppstrøms planlagt inntak er det glissen bjørkeskog på steinur/morene. Fra planlagt inntak alt. 1 på kote 170 og fram til kote 135 (inntaksalternativ 2) faller terrenget jevnt over 500 m. Det er lite kupert, med unntak av et fossefall like nedstrøms inntaksområdet (alt. 1). Strekningen består stort sett av myr med noen spredte busker nærmest elva. Fra kote 135 og nedover faller terrenget relativt bratt i to fossefall, Øverfossen og Nerfossen, før det flater ut igjen nedstrøms Nerfossen.

Nedenfor planlagt kraftstasjon drives en campingplass for campingvogner/-biler med tilhørende servicebygg, og like ovenfor planlagt kraftstasjon drives en hjortefarm. Like nedenfor Nerfossen er det en kum for vannforsyning til bebyggelsen på Våtvoll og nevnte servicebygg. Det har vært foretatt både forbygging og utretting av elva nedenfor riksveien.

Teknisk plan

Reguleringer og overføringer

Det er ikke planlagt reguleringer eller overføringer.

Inntak

Alternativ 1

Inntaket er planlagt på kote 170 i Våtvoll elva, like oppstrøms en liten foss. Her er det planlagt et nedsprengt inntak med totalhøyde om lag 3 meter. Inntaksarrangementet vil ligge på nordsida av elva. Det vil bli etablert en ca. 14 meter lang og 1 meter høy betongterskel i nåværende elveløp. Neddemt areal vil bli ca. 130 m² og volumet av inntaksbassenget vil bli ca. 220 m³.

Alternativ 2

Alt. 2 vil bli utført på samme måte som alt. 1, med nedsprenget inntaksbasseng, men på kote 135. Terrenget her er noe flatere.

Rørgate

Fra inntaksbassenget vil rørgata gå på nordsiden av elva. Røret er planlagt nedgravd på hele strekningen. Den totale lengden på rørgata vil bli om lag 1310 meter etter alt. 1 og 890 meter etter alt. 2. Det er planlagt å benytte duktile rør med diameter 700 mm. Det er påregnet sprengning i øverste halvdel av traseen og noe skogsrydding i midtre og nedre del. Ved Øverfossen møter vannveien et høybrekk. Her vil det enten måtte sprenges ei dyp grøft eller settes inn et bend. Nedre del av rørgata vil krysse gjennom innhegningen til hjortefarmen.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt på kote 10, like ovenfor campingplassen. Selve kraftstasjonsbygningen får en grunnflate på ca. 80 m². Totalt arealbehov ved kraftstasjonsområdet er ca. 1 daa i anleggsperioden. Generatoren vil få en ytelse på ca 1,53 MVA (alt. 1) eller 1,29 MVA (alt. 2). Transformatoren blir ca. 1,55/1,3 MVA, og med omsetning fra 0,69 kV til 22 kV.

Nettilknytning

Kraftverket er planlagt tilknyttet lokalt 22 kV-nett med en ca. 200 meter lang jordkabel. Netteier er Vesterålskraft Nett AS. Påkoblingspunktet ligger langs riksvei 85, ved avkjørselen til campingplassen.

Veier

Det går i dag grusvei fram til planlagt kraftstasjon. Derfra går det traktorvei langs elva opp til Nerfossen. Der går veien over i en sti. Rørgatetraseen følger dels stien, dels går den litt lenger vekk fra elva. Det er planlagt midlertidig anleggsvei langs rørgatetraseen fram til inntaket. Etter anleggsperioden er det lagt opp til at det skal være mulig å nå inntaket med ATV/snøscooter i anleggstraseen.

Massetak og deponi

Det kan bli behov for både å ta ut og deponere masser, midlertidig eller permanent. Mulig plassering av massetak og deponi er i nærheten av hjortefarmen.

Arealbruk

Rørtraseen vil legge beslag på om lag 23,8 daa i anleggsperioden. I tillegg vil det bli behov for riggområder på ca. 1,4 daa. Forlenging og oppgradering av vei krever ca. 4,9 daa i anleggstida og 2,4 daa permanent. Kraftstasjonen vil kreve om lag 1 daa i byggetiden og 0,1 daa permanent. Riggplasser vil bli fjernet og mye av rørgatetraseen vil gro igjen, men adkomst til inntak vil være permanent.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaksområdet med tilhørende nedbørfelt er regulert til vannverksformål.

Samlet plan (SP)

Tiltaket er ikke vurdert i Samlet plan og er under grensen for slik behandling.

Verneplan for vassdrag

Våtvolluelva er ikke vernet etter Verneplan for vassdrag.

Inngrepsfrie områder (INON)

Inngrepet vil føre til bortfall av et inngrepsfritt område på 0,05 km² i sone 2 (1-3 km fra tyngre tekniske inngrep). Et areal på 0,43 km² får endret status fra sone 1 (3-5 km fra tyngre tekniske inngrep) til sone 2. Det blir ingen endring i villmarkspregede områder.

Nasjonale laksevassdrag

Våtvolluelva er ikke nasjonalt laksevassdrag.

Andre verneområder

Det finnes ikke områder vernet etter naturvernloven eller naturmangfoldloven i influensområdet.

Fylkesvise eller kommunale planer for småkraftverk

Verken Troms fylke eller Kvæfjord kommune har utarbeidet egne planer for små vannkraftverk. I Fylkesplanen for 2010-2013 er det formulert et delmål om økt produksjon av fornybar energi som skal oppnås ved hjelp av "Regionale planer for utbygging av fornybar energi som vind- og småkraftverk".

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 26.9.2013 sammen med representanter for søkeren, grunneiere og Naturvernforbundet i Troms. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av saksbehandler. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Kvæfjord kommune stiller seg positiv til utbyggingen, men påpeker at det må tas hensyn til restriksjoner i nedbørfeltet for Våtvoll vannverk. Vannkraftutbygging som omsøkt vil komme i konflikt med flere av bestemmelsene i reguleringsplanen til Våtvoll vannverk.

Fylkesmannen i Troms

"(...) Søknadene om Lysåelva og Våtvoll synes å kunne aksepteres med mindre det framkommer funn eller viktige nye momenter under sluttbefaringen eller i de supplerende undersøkelsene som vi tilrår.

Av høringsdokumentene framgår ikke tilstrekkelige vurderinger i forhold til naturmangfoldlovens §§ 8 – 12. Vi forutsetter at dette gjøres av dere før vedtak fattes. Vi forutsetter også at dere gjør ei nærmere vurdering av samla belastning for hele det området i Nordland og Troms som omfattes av søknadene (jf. naturmangfoldloven § 10)."

Fylkesmannen mener søknaden gir noe mangelfull informasjon, bl.a. om landskap ved Våtvoll. De er ikke kjent med spesielle verdier utover de som er nevnt i søknaden, og mener utbyggingen kan aksepteres, ut fra den kunnskapen de har om området pr. i dag. De anbefaler alternativ 2 av hensyn til naturmiljøet.

Troms fylkeskommune, kulturetaten, bemerker at miljøutredningen er svak og mangelfull, særlig med tanke på landskap. De er ikke kjent med automatisk fredete kulturminner i utbyggingsområdet, det er heller ikke kjente interesser knyttet til kulturlandskap eller friluftsliv utover det som omtales i søknaden. De ber om at røtraseen ikke legges i ei rett linje, for å redusere synlighet, og at den revegeteres mest mulig. *"I forhold til kulturminner, kulturmiljø, friluftsliv og landskapsinteresser vurderer vi Våtvoll og Lysåelva kraftverk som de minst konfliktfylte."*

Sametinget har ikke registrert automatisk fredete samiske kulturminner i området. § 9-undersøkelser er utført. Det går ei flyttlei i nedre del av området og området er beskrevet som vinterbeite 2. Sametinget peker på at eksisterende flyttlei ikke må stenges eller forringes og at en ev. utbygging må skje i tett dialog med reindriftsutøver.

Reindriftsforvaltningen Troms oversendte områdestyrets vedtak. Områdestyret for reindrift i Troms mener Våtvoll kraftverk ikke vil få nevneverdige konsekvenser for reindriften forutsatt god dialog med reindriftsutøver og gjennomføring av avbøtende tiltak. Flyttleia i området må ikke forringes eller stenges. Kraftstasjonen kan komme i konflikt med flyttleia.

Statens vegvesen Region nord viser til regler for byggegrenser og etablering av avkjørsler men har ellers ingen kommentar til prosjektet.

Kystverket peker på at det ikke må føres opp bygg e.l. som kan skjerme for lyset fra Kystverkets navigasjonsinstallasjoner (fyr).

Vesterålskraft Nett AS uttalte at det er fare for å overskride merkeeffekt på trafoene ved full produksjon på alle kraftverkene som er planlagt knyttet til nettet. Ut fra foreløpige vurderinger så ser Vesterålskraft Nett ikke mulighet for å tilknytte de tre kraftverkene (Våtvoll, Moelv og Lysåelva) uten betydelige oppgraderinger av 22 kV-nettet. Det må også gjøres en del med Sortlandsund trafostasjon. For å fastslå hvor stort anleggsbidrag en eventuell tilkobling av ett eller flere av kraftverkene vil utløse må det gjøres en mer omfattende analyse.

FNF Troms

"Hinnøya består av et unikt kystalpint fjell- og fjordlandskap med blant annet Gullesfjorden som en langstrakt og særegen fjord med store verdier. Basert på behovet for kraft, samlet belastning og verdiene for landskap og friluftsliv mener FNF Troms det vil være klokt å ivareta Gullesfjorden fritt for kraftinngrep. Vi mener Moelva kraftverk har høyest konfliktnivå grunnet store landskapsinngrep på høyfjellet, etterfulgt av Lysåa og Våtvoll kraftverk."

FNF er imot utbyggingen, men mener den er den minst konfliktfylte av de tre som er omsøkt i Troms. De trekker frem områdets urørte kvaliteter og påpeker at områdene som omkranser Våtvolldalen har stor verdi for friluftsliv. De peker også på at utbygging vil føre til redusert opplevelseskvalitet og visuell kvalitet av de to fossene i elva. Dalen er i tillegg til Løbergdalen en mulig innfallsport til de viktige og verdifulle tuområdene mot Tverrelvtindan.

Naturvernforbundet i Troms

"Utbyggingene ville gi et meget stort tap av inngrepsfrie naturområder og stor konflikt med nasjonale miljømål. Basert på behovet for kraft, samla belastning, verdiene for landskap og

friluftsliv mener vi det vil være klokt å ivareta disse landskapene frie for kraftutbygging og landskapsinngrep. De samfunnsmessige fordelene for å forsvare utbygging, måtte være svært store for å overgå tapet av inngrepsfri natur og sterkt reduserte landskapskvaliteter i disse fjordlandskapene. Vi kan ikke se at disse fordelene er dokumenterte. Konfliktnivået ved eventuelle utbygginger vil dermed bli særdeles stort. Naturvernforbundet mener søknadene primært bør avslås/ avvises, sekundært utsettes og underlegges krav til kvalifiserte utredninger spesielt mht Naturmangfoldlovens §§ 4 og 5, samt §§ 8 til 12.

(...)

Våtvoll dalen ligger ved et viktig friluftsområde og en eventuell utbygging vil forringe opplevelsesverdien. En utbygging vil også påvirke landskapet negativt. Naturvernforbundet er kritisk til konsesjon, særlig også med tanke på den samla belastning i området. ”

Naturvernforbundet mener det ikke er behov for mer kraft og at utbyggers begrunnelse for tiltaket dermed står svakt, med mindre de kan vise hvordan kraften skal erstatte mer forurensende alternativer.

I brev av 28.9.2013 har **Fjellkraft AS** kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

”Reindriftsforvaltningen i Troms

Det er utarbeidet en rapport for alle prosjektene i denne samlede behandlingen. For Våtvoll Kraftverk påpekes følgende: Prosjektområdet ligger innenfor det området som Kanstadflokken bruker. Området er beskrevet som vinterbeite. Det går også en flyttvei gjennom området i den nedre delen av utbyggingsområdet. De seneste år har ikke dette området blitt brukt i særlig grad av distriktet, det er heller ingen planer om å bruke dette området med det første. Det bør utarbeides en avtale som avtaler dialog og utveksling av informasjon i anleggsperioden. Gjennomføringen av prosjektet må ikke medføre at eksisterende flyttvei blir ødelagt eller forringet på noen måte. Rapporten konkluderer videre med at tilsyn og vanlig drift og vedlikehold av inntak bør legges til perioder hvor reinen ikke beiter eller trekker gjennom området. Ved større vedlikeholdsarbeider bør dette avtales i god tid.

Om tiltaket gjennomføres med de avbøtende tiltak som er foreslått vil tiltaket kunne gjennomføres med liten konsekvens for reindriften

Kommentar:

Søker vil søke dialog med reinbeitedistriktet og er positivt innstilt på å koordinere eventuelle anleggsarbeider mot reinbeitedistriktets bruk av området.

Statens vegvesen

Statens vegvesen har ingen direkte innvendinger mot at Fjellkraft får tillatelse til bygging av Våtvoll elva kraftverk, men ønsker på generelt grunnlag å presisere forhold knyttet til avkjørselforhold og byggegrenser langs riks- eller fylkesveinettet. De presiserer også forhold knyttet til graving ved kryssing av vei. Våtvoll elva har tilknytning til riksveg 85 og bru over Våtvoll elva. Statens vegvesen ønsker tidlig kontakt med tiltakshaver for vurdering om hvordan endringer i vannføringen vil påvirke deres brukonstruksjoner.

Kommentar:

Dersom det blir aktuelt vil søker sørge for at gjeldende forhold knyttet til det ovennevnte vil bli ivare tatt.

UiT, Norges Arktiske Universitet

Tromsø museum har gitt høringsuttalelse om kulturminner under vann. Tromsø museum uttaler at det er mindre sannsynlig at tiltakene kommer i konflikt med kulturminner under vann.

Kommentar:

Søker har ingen kommentarer til høringsuttalelse fra Tromsø museum

Kystverket

Kystverket påpeker at alle tiltak/byggearbeider langs land og ut i sjøen må til behandling etter plan- og bygningsloven. Kystverket ser det som viktig at vedtatte planer/plandokumenter blir samordnet slik at arealbruken blir entydig og sammenfallende.

Kommentar:

Søker vil oppruste eksisterende kai, slik at denne kan benyttes til lasting og byggearbeidene. Søker vil sørge korrekt søknadsprosess for de aktuelle tiltakene.

Fylkesmannen i Troms

Fylkesmannen oppsummerer konklusjoner i miljøutredningen som liten/middels verdi og liten negativ konsekvens av tiltaket. Det er ikke registrert rødlistearter innenfor influensområdet men Fylkesmannen påpeker at de har fått opplysninger om at det tidligere har vært registrert kongeørn som hekkende innenfor influensområdet, samt at det er oter i sjøen og sporadisk i elva. Fylkesmannen forutsetter at utbyggingen gjennomføres så skånsom som mulig og at anlegget ikke vil bli tilsådd med frø av fremmede arter. Fylkesmannen mener i forhold til naturmiljøet at alternativ 2 er mest skånsomt. Fylkesmannen mener søknaden kan aksepteres forutsatt at merknader ovenfor tas til følge.

Kommentar:

Søker har sterk fokus på miljømessige og landskapsmessige tilpassinger og vil beskrive dette i detalj i landskaps- og miljøplanen som skal godkjennes av NVE før en eventuell anleggsstart. Vi vil også påpeke at de biologiske funnene er trivielle uten registrering av botaniske rødlistearter og at biologens samlede vurdering av området er av liten- middels verdi, noe som sammenholdt med middels negativt omfang gir lite-middels negativ konsekvens.

Utover dette har ikke søker noen kommentarer til fylkesmannens uttalelser

Vesterålskraft

Vesterålskraft påpeker at forsyningsområdet har liten kraftproduksjon i forhold til forbruk og ser på all ny kraftproduksjon som positiv. Vesterålskraft ser utfordringer i nettkapasiteten i området og ønsker dynamiske beregninger for å fastslå konsekvensene kraftverket vil gi på eksisterende linje.

Kommentar:

Søker vil se på alternative løsninger sammen med Vesterålskraft og Hålogaland Nett basert på de løsningene som er skissert i søknaden.

Sametinget

Sametinget påpeker den samlede belastningen de 6 planlagte kraftverkene i området vil få for reindriften. Sametinget har befart området sommeren 2012 og foretatt undersøkelser i henhold til lov om kulturminner. Det ble ikke registrert automatisk fredede samiske kulturminner. Sametinget opplyser om at det omsøkte tiltaket ligger innenfor området til Kanstadflokken. Det

berørte reinbeitedistriktet har opplyst om at det berørte området er brukt som vinterbeite 2. Det går også en flyttvei gjennom området i den nedre delen av utbyggingsområdet. De seneste år har ikke dette området blitt brukt i særlig grad av distriktet, det er heller ingen planer om å bruke dette området med det første. Sametinget forutsetter at eventuell utbygging av Våtvollselva skjer i tett dialog med berørt reinbeitedistrikt og at det tas høyde for avbøtende tiltak.

Kommentar:

Søker har ingen merknader til reindriftsforvaltningens kommentarer. Søker vil fortsette å ha god dialog med reinbeitedistriktet og er positivt innstilt på å koordinere eventuelle anleggsarbeider mot reinbeitedistriktets bruk av området.

Forum for Natur og Friluftsliv i Troms (FNF)

FNF skriver i sin høringsuttalelse at Våtvoll kraftverk er lokalisert på vestsiden av Gullfjorden, de sier videre at det kan hekke fossefall i elva, ellers er det ingen registrerte verdier for biologisk mangfold. Det er ingen etablerte stier innover dalen. Det finnes en del inngrep i terrenget fra før i nedre del, og store deler av inngrepet med vei og rørgate vil være skjult fra veien og fjorden. FNF trekker allikevel frem at en eventuell utbygging likevel vil kunne føre til en rekke negative konsekvenser. FNF påpeker spesielt området som et viktig friluftsområde og refererer til et prosjekt satt i gang av Fylkeskommunene og kommunene i Troms som skal kartlegge verdivurdering av friluftsområdene i Troms. FNF synes søker i liten grad har vurdert friluftsliv i sin søknad. FNF er kritisk til at konsesjon gis spesielt med tanke på den samlede belastningen.

Kommentar:

Søker har sterk fokus på miljømessige og landskapsmessige tilpassinger og vil beskrive dette i detalj i landskaps- og miljøplanen som skal godkjennes av NVE før en eventuell anleggsstart. Vi vil også påpeke at de biologiske funnene er trivielle uten registrering av botaniske rødlistearter og at biologens samlede vurdering av området er av liten- middels verdi, noe som sammenholdt med middels negativt omfang gir lite-middels negativ konsekvens. Vi vil også vise til Fylkeskommunens høringsuttalelse hvor de skriver at «de ikke er kjent med særlige interesser knyttet til kulturlandskapet eller friluftsliv i dette området utover det som omtales i konsesjonssøknaden». Vi vil også gjøre oppmerksom på at søker valgte å trekke konsesjonssøknaden for Trolldalselva kraftverk i Lødingen da denne samlede behandlingen av prosjekter ble varslet. Dette for å begrense kraftutbyggingen og den samlede belastningen i området.

Kvæfjord kommune

Kvæfjord kommune viser til ulike nyhetssaker i sommer hvor det bemerkes at Fjellkraft vurderer å trekke prosjekter i Troms fra konsesjonsprosessen. Kommunen opplyser om at det finnes en vedtatt reguleringsplan fra 2004 som omfatter Våtvoll vannverk. Kommunen sier videre at kraftutbygging vil komme i konflikt med flere av reguleringsbestemmelsene. Forhold knyttet til dette må avklares før arbeider settes i gang slik at drikkevannsforsyningen kan være godt sikret både under og etter utbygging. Kommunen påpeker også at det berørte området har produktiv bjørkeskog. Kvæfjord kommune stiller seg for øvrig positiv til en utbygging gitt at søker oppfølger de gjeldende regler for nødvendige søknader til kommunen osv.

Kommentar:

Søker har foretatt en vurdering av sine prosjekter i Troms og på bakgrunn av dette valgt å trekke Trolldalselva kraftverk i Lødingen. Vi håper dette blir hensyntatt når den totale

belastningen i området skal vurderes. Søker vil gå i dialog med kommunen for å finne gode løsninger for fortsatt sikker vanntilførsel for drikkevann. Søker har flere tilsvarende prosjekter hvor dette er en utfordring.

Utover dette har ikke søker noen kommentarer til Kvæfjord kommune sine uttalelser.

Naturvernforbundet

Naturvernforbundet påpeker i stor grad de samme momentene som FNF for hvert enkelt prosjekt. Naturvernforbundet kommenterer i tillegg at det er mangelfull kunnskap og utredning knyttet til den samlede belastningen av de 6 utbyggingene.

Kommentar:

Søker henviser til kommentarer gitt til høringsuttalelse fra FNF. Vi vil påpeke at utbyggerne i området har gått sammen om å utarbeide en reindriftsfaglig utredning nettopp for å se på de samlede belastningene i området. Vi vil også gjøre oppmerksom på at Fjellkraft valgte å trekke konsesjonssøknaden for Trolldalselva kraftverk i Lødingen da denne samlede behandlingen av prosjekter ble varslet. Dette for å begrense kraftutbyggingen i området.

Utover dette har ikke søker noen kommentarer til Naturvernforbundet sine uttalelser.

Troms fylkeskommune

Troms fylkeskommune skiver at det ikke er påvist automatisk fredete kulturminner som vil komme i konflikt med omsøkte tiltak. Fylkeskommunen påpeker videre at de ved en eventuell utbygging muligens vil utføre ytterligere befaringer etter kulturminneloven med bakgrunn i en helhetlig MTA-plan. Fylkeskommunen kjenner ikke til at det er knyttet særlige interesser til kulturlandskapet eller friluftsliv til dette området utover det som omtales i konsesjonssøknaden. Fylkeskommunen ønsker at det tilstrebes en størst mulig grad gjengroing av rørtasé og at adkomstvei for ATV eller snøskuter ikke legges i rett linje, men gjøres minst mulig fremtredende i terrenget. Fylkeskommunen vurderer Våtvoll og Lysåelva som de minst konfliktfylte.

Kommentar:

Søker har sterk fokus på miljømessige og landskapsmessige tilpassinger og vil beskrive dette i detalj i landskaps- og miljøplanen som skal godkjennes av NVE før en eventuell anleggsstart.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket vil utnytte et nedbørfelt på 5,17/5,67 km² (alt. 1)/(alt. 2) ved inntaket og middelvannføringen er beregnet til 0,47/0,5 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 0 % og nedbørfeltet har ingen breer. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende vårflo, men også hyppige høstflommer. Flommer kan også opptre hele året. Laveste vannføring opptre gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 76/81 og 34/36 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 48/50 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 1,1/1,19 m³/s og minste driftsvannføring 0,05 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 48/50 l/s i perioden 01.05. til 30.09. og 34/36 l/s resten av året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 74 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har ikke kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom

spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 236-240 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring tilsvarende 5-persentilverdiene, vil dette gi en restvannføring på ca. 60/30 l/s rett oppstrøms kraftstasjonen som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. Også de store flomvannføringene blir i en viss grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 32 dager i et middels vått år. I 79 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 60 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at den omsøkte maksimale slukeevnen er svært høy og vil frata vassdraget størsteparten av dets naturlige vannføringsdynamikk.

Produksjon og kostnader

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger.

Landskap, friluftsliv og brukerinteresser

Våtvollaelva renner i bunnen av Våtvollaldalen, en øst-vestgående dal som ligger på vestsida av Gullesfjorden på Hinnøya. Dalen ender i en krans av høye fjelltopper, med Reinspælen som en av de høyeste på rundt 1100 meter. Kraftstasjonsområdet ligger i landskapsregion 32 - Fjordbygdene i Nordland og Troms, underregion Tjeldsundet. Regionen er kjennetegnet av et tydelig fjordtrau og strandflater med en viss kulturpåvirkning. I bakgrunnen ruver ofte store fjell, gjerne med innslag av små botnbreer. Vassdragene i regionen er oftest korte og uten høye fossefall. Inntaket og øvre del av nedbørfeltet ligger i region 36 – Høgfjellet i Nordland og Troms, underregion Lofottindan. Regionen har dominerende høgaltine trekk med svært tynt eller fraværende løsmassedekke. Sett på avstand er det de mest høyreiste topper og høydedrag som best kjennetegner regionen, og mange vil kunne ha et nært forhold til et fjell selv om de aldri har vært på det. Det finnes mange snøfonner og småbreer. Smeltevannsbekker og -elver er et betydelig landskapstrekk, og lyden av rennende vann er ofte en viktig del av landskapsopplevelsen. Elveløpene viser stor variasjon og svært mange av de store og middels store vassdragene er utbygd.

Riksveg (RV) 85 krysser Våtvollaelva like oppstrøms utløpet til Gullesfjorden. Like ovenfor veien ligger en liten campingplass og ovenfor den igjen en hjortefarm. Begge drives av en av grunneierne til Våtvoll kraftverk. Det er gjort noe forbygging langs nedre del av elva, og opp til Nerfossen går en liten traktorvei. Like nedenfor Nerfossen ligger også en inntakskum for drikkevann til campingplassen og fire bolighus. Oppstrøms Nerfossen er det ingen tekniske inngrep. En sti følger lia oppover, men blir svakere omtrent der myrpartiene begynner. Våtvollaldalen videre innover fra inntaket har steile, glatte flå på begge sider.

Fra planlagt inntak alt. 1 på kote 170 går elva i en liten foss og fortsetter relativt slakt og bredt over sva ned til alt. 2 for inntak, kote 135. Nedenfor kote 135 starter hoveddelen av fallet og elva renner ut i Øverfossen, deretter i stryk og flere mindre fossefall gjennom et gjel som avsluttes med Nerfossen. Hele elvestrengen er godt synlig fra turområdene ved Moelv på motsatt side av Gullesfjorden, men fra RV 85 nede ved fjorden er det bare Nerfossen som synes. Langs øvre del av elva er det mye myr og glissen bjørkeskog. Videre ned er det løvskog, mens området som tilhører hjortefarmen har lite vegetasjon bortsett fra noen spredte bjørker.

Troms fylkeskommune kjenner ikke til særlige friluftslivsinteresser knyttet til området. Det brukes per i dag lite til friluftsliv, og det er ingen merkede stier. NVE er heller ikke kjent med at området brukes aktivt i friluftslivssammenheng. FNF Troms og Naturvernforbundet i Troms legger vekt på at Våtvolldalen er nabodal til Løbergsdalen. Løbergsdalen er hovedinnfallsporten fra øst til turområdene rundt Snyttindhytta og Tverrelvtindan med Reinspælen. Naturvernforbundet og FNF mener Våtvolldalen kan være et supplement til ruta i Løbergsdalen, det er også ei slakere oppstigning. I tillegg mener begge at inngrepet i forbindelse med Våtvoll kraftverk vil være synlig fra Kobberyggen, ryggen på sørsida av Våtvolldalen. De trekker fram Kobberyggen som ei mulig rute til Tverrelvtindan via Geitryggen. Ut fra turløypekartet på www.ut.no kan imidlertid ikke NVE se at det er merket noen sti på Kobberyggen. Stien følger Løbergsdalen opp til Løbergsvannet. Heller ikke Statens kartverk sine kart viser noen sti på Kobberyggen. Det er ikke dermed sagt at ingen går der, men NVE mener ferdseilen på Kobberyggen er begrenset. Vi mener også at det vil være lite innsyn til prosjektområdet derfra. NVE ser at Våtvolldalen kan ha potensial som friluftslivsområde, men at det per i dag er lite benyttet. Vi mener at området per i dag har liten verdi for friluftsliv i nedre del og liten til middels verdi i øvre del av prosjektområdet. Vi legger noe, men ikke avgjørende vekt på tiltakets konsekvens for friluftsliv.

Fylkesmannen i Troms mener området er for dårlig utredet med tanke på tiltakets konsekvens for landskap. Fylkesmannen anbefaler alt. 2 foran alt. 1 fordi det er mer skånsomt mot naturmiljøet. Fordi tiltaket i sin helhet ligger under skoggrensa vurderer Troms fylkeskommune konsekvensene for landskap som små.

NVE mener utbyggingen vil påvirke to ulike landskapsrom, som grovt sett følger grensene til landskapsregionene som er omtalt ovenfor. Innenfor det nedre landskapsrommet, som henvender seg mot fjorden, er det allerede gjort en del terrenginngrep og kulturpreget er tydelig. I den øvre delen endrer landskapskarakteren seg, og fokus rettes mot fjellene. Inngrepsfrihet er en viktig del av landskapskarakteren her. I nedre del av rørgatetraseen er det godt med løsmasser og enkelt å legge rør. Når stigningen starter vil traseen sannsynligvis bli noe bredere og mer krevende. Det er også et trangt parti like oppstrøms Øverfossen der rørtraseen ligger nokså nær elva. Her vil det være viktig at de som utfører anleggsarbeidet er dyktige, slik at man unngår at kantvegetasjonen ødelegges og at masser havner i elva. Rørtraseen fra Nerfossen og opp til planlagt inntak alt. 2 på kote 135 vil bli et relativt synlig inngrep, men NVE mener det i hovedsak vil påvirke det nedre landskapsrommet som tåler mer inngrep enn det øvre. Fra inntak alt. 2 til inntak alt. 1 går rørgata hovedsakelig gjennom myr og NVE forventer at myra til en viss grad vil bli drenert hvis det legges rørgate her. Landskapet på denne strekningen er imidlertid mer åpent og henvendt mot det øvre, inngrepsfrie landskapsrommet. 4,1/3,4 GWh ny fornybar energi er relativt lite utbytte også i småkraftssammenheng og NVE mener konsekvensene må stå i forhold til fordelene. I Våtvolldalen mener vi landskapsverdiene er middels store i øvre del, og at konsekvensene for landskap ved bygging av inntak som foreslått i alt. 1 vil bli forholdsvis store. NVE slutter seg til Fylkesmannens vurdering og mener alt. 2 vil være mest skånsomt med tanke på landskaps- og friluftslivsverdier i Våtvolldalen.

Reindrift

Våtvoll ligger innenfor Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. På reindrifas arealbrukskart er området merket som vinterbeite 2, og det går ei flyttlei gjennom nedre del av prosjektområdet. Reinbeitedistriktet har ikke brukt området aktivt de siste årene, men bruken kan endre seg med tiden. I rapporten *"Reindrifsfaglig utredning Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt"* beskrives prosjektet som lite konfliktfylt, såfremt flyttleia ikke stenges eller forringes og det er god dialog mellom utbygger og reindrifutøver. Våtvoll er rangert som det minst konfliktfylte av de seks prosjektene som er vurdert i rapporten. Sametinget og Reindrifstforvaltningen sine vurderinger

samsvarer med vurderingene i rapporten. Reindriftsforvaltningen uttaler at det mest problematiske med søknaden er plassering av kraftstasjon, da den kan komme i konflikt med flyttleia. De mener distriktet bør involveres i plassering og utforming av kraftstasjonen. Det vil også være viktig å planere rørgata slik at den ikke utgjør et hinder. NVE mener at området har relativt liten verdi for reindrift, og at konsekvensen er liten, gitt effektive avbøtende tiltak. Vi legger liten vekt på tiltakets konsekvens for reindrift i vår vurdering.

Naturmangfold

Terrestrisk miljø

Tiltaksområdet ligger i mellom- til nordboreal vegetasjonssone, i klart oseanisk vegetasjonsseksjon. Berggrunnen består hovedsakelig av gneis dekket av morenemasser av ulik tykkelse og en breelvvavsetning i nedre del. Vegetasjonen veksler mellom blåbærskog med fjellbjørk og blokkebær og fattig fastmattemyr med klokkelyg og rome. Det er ikke registrert verdifulle naturtyper i tiltaks- eller influensområdet. Det er heller ikke registrert rødlistede plantearter. Det kan forekomme streifdyr av gaupe (VU) i nedbørfeltet. Kongeørn er observert i området. Fossekall hekker sannsynligvis langs elva. Det går en trekkvei for elg gjennom nedre del av prosjektområdet.

I området ved planlagt kraftstasjon er vegetasjonen dominert av bjørk og selje i tresjiktet og røsslyng i feltsjiktet. Kraftstasjonsområdet er forstyrret av diverse menneskelige aktiviteter, det er blant annet hensatt en gammel buss. Terrenget for planlagt rørgate er vekslende og består hovedsakelig av fjellbjørkeskog og myrpartier. Innenfor hjorteinnhegninga er vegetasjonen sterkt forstyrret av tråkk og beiting. Fra Øverfossen og oppover vil rørgata hovedsakelig gå i myr. Mosefloraen er nokså artsfattig, men det ble påvist noen moser som krever stabilt fuktige forhold. Lavfloraen og fungaen er også relativt fattig, og potensialet for funn av sjeldne eller rødlistede moser, lav og sopp er vurdert som lite.

Akvatisk miljø

I nedre del renner elva i et 6-10 meter bredt og storsteinet løp med lite gytesubstrat. Det er en god del masseforflytning i nedre del av elva ved stor vannføring. Videre opp renner elva i et gjel med Nerfossen og Øverfossen som slutt- og startpunkt. Oppstrøms Øverfossen består elveløpet mye av sva. Nedre del fram til Nerfossen er potensielt anadrom, det er ingen vandringshinder på strekningen. Nerfossen er absolutt vandringshinder for anadrom fisk. Elfiske viste at det var en del ørret i nedre del. Antakelig er mesteparten bekkeørret, men det kan ikke utelukkes en og annen sjørørret. Det er ifølge grunneier satt ut ørret oppstrøms absolutt vandringshinder, og sannsynligvis er det denne fisken som slipper seg ned og befolker også nedre del av elva. Det ble ikke registrert verken elvemusling eller ål, og potensialet for funn er vurdert som lite. Rapporten om biologisk mangfold gir elva liten verdi for fisk. Oter (VU) kan forekomme i elva.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Våtvoll kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i naturmangfoldlovens §§ 4 og 5 samt §§ 8-12.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 6.12.13. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for

å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldlovens § 8.

I influensområdet til Våtvoll kraftverk finnes det vanlige og vidt utbredte arter. Oter er eneste rødlisteart som kan tenkes å bli noe negativt påvirket ved en utbygging, hovedsakelig på grunn av lavere fiskeproduksjon og dermed redusert mattilgang. Området kan imidlertid ikke regnes som spesielt viktig for oter, da den bare forekommer sporadisk. En eventuell utbygging av Våtvoll elva vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper, arter eller økosystemer gitt i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

NVE har også sett tiltaket i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Vi har vurdert Våtvolldalen som helhet for rovfugl, nedre del av Våtvoll elva med utløpet til Gullfjorden og andre nærliggende elvemunninger med tanke på oter, og selve prosjektområdet og elvestrengen med tanke på mose, lav, karplanter og fisk. Vurderinger rundt samlet påvirkning finnes ellers i kapitlet "Samlet vurdering av 6 småkraftsøknader i Kvæfjord, Tjeldsund og Lødingen kommuner". Prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 er vurdert, og er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldlovens § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Kulturminner

Sametinget har befart området og undersøkt for samiske kulturminner. Det ble ikke registrert automatisk freda samiske kulturminner i tiltaksområdet. Troms fylkeskommune kjenner ikke til automatisk freda kulturminner eller særlige kulturlandskapsinteresser innenfor utbyggingsområdet. NVE mener områdets verdi for kulturminner er liten, og vi legger liten vekt på kulturminner i vurderingen av Våtvoll kraftverk.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

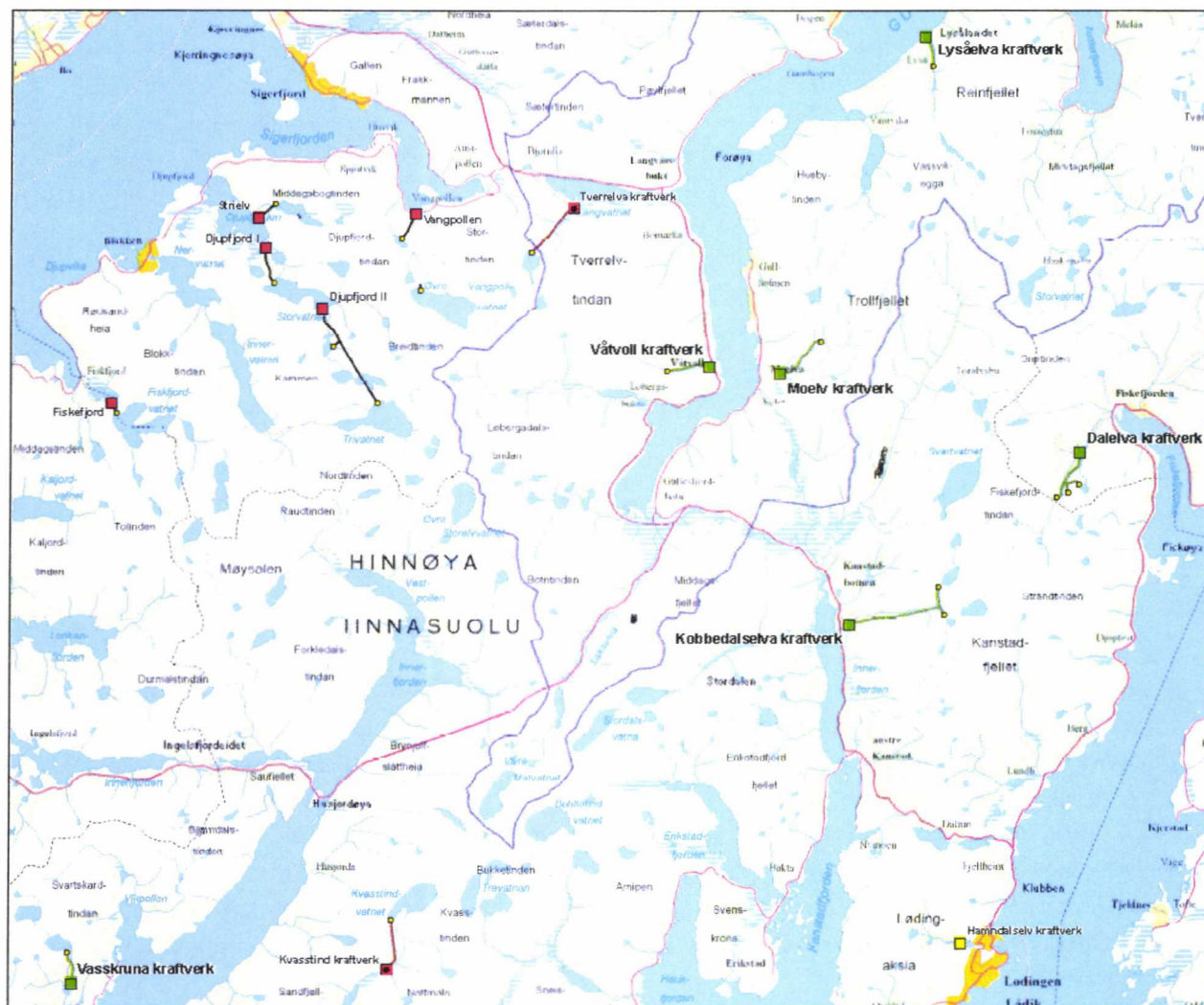
Det er i dag et vanninntak nedenfor Nerfossen. Inntaket forsyner noen husstander og en campingplass. Eierne har problemer med at masseforflytning stenger inntaket og at elva fryser om vinteren. Det er ønskelig at det etableres inntak til drikkevann i forbindelse med kraftverksinntaket. Vannledning kan legges i samme trasé som røret til kraftverket. NVE mener det er positivt om tiltaket kan bidra til å gjøre drikkevannsforsyningen mer stabil.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Våtvoll kraftverk vil gi 4,1/3,4 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som lite for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Våtvoll kraftverk kunne styrke næringsgrunnlaget i området og dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Samlet vurdering av 6 småkraftsøknader i Kvæfjord, Tjeldsund og Lødingen kommuner

NVE har hatt til behandling 6 søknader om bygging av småkraftverk i Kvæfjord, Tjeldsund og Lødingen kommuner på Hinnøya (Figur 1) for å avdekke ev. samlede virkninger av utbyggingene som ikke kommer frem eller som blir mindre fremtredende dersom den enkelte sak vurderes for seg. En slik tilnærming er i tråd med naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning, og OEDs egne retningslinjer for behandling av små vannkraftverk fra 2007, der sumvirkninger omtales.

Figur 1: Kraftverk til behandling på Hinnøya.

Det er åtte eksisterende kraftverk på Hinnøya. I tillegg er det gitt konsesjon til to kraftverk som ennå ikke er bygget (Tabell 1).

Tabell 1: oversikt over de eksisterende kraftverkene på Hinnøya.

Kraftverk	Magasin(er)	Regulering	Tot. effekt
<i>Eksisterende</i>			
Fiskefjord kraftverk	Andre Fiskefjordvatnet/Mellomvatn	8 m	1,5 MW
Strielv kraftverk	øvre og nedre Strielvvatn	5,5 m	1,7 MW
Djupfjord I og II	Storvatnet, Beibarnsvatnan, øvre Blokkvatnet	19, 17, 16 m	7,7 MW
Vangpollen kraftverk	øvre og nedre Vangpollvatnet	15 m	3,5 MW
Lovik kraftverk	Bleksvatnet	4,25 m	1,2 MW
Gausvik kraftverk I og III	Storvatnet og Gausvikvatnet/Haukebøvatn	7,5, 2,5 m	3,95 MW
			20,4 MW
<i>Gitt konsesjon</i>			
Tverrelva kraftverk	Nedre Tverrelvvatn	1 m	3 MW
Kvasstind kraftverk	Kvasstindvatn	11 m	1,6 MW
			4,6 MW

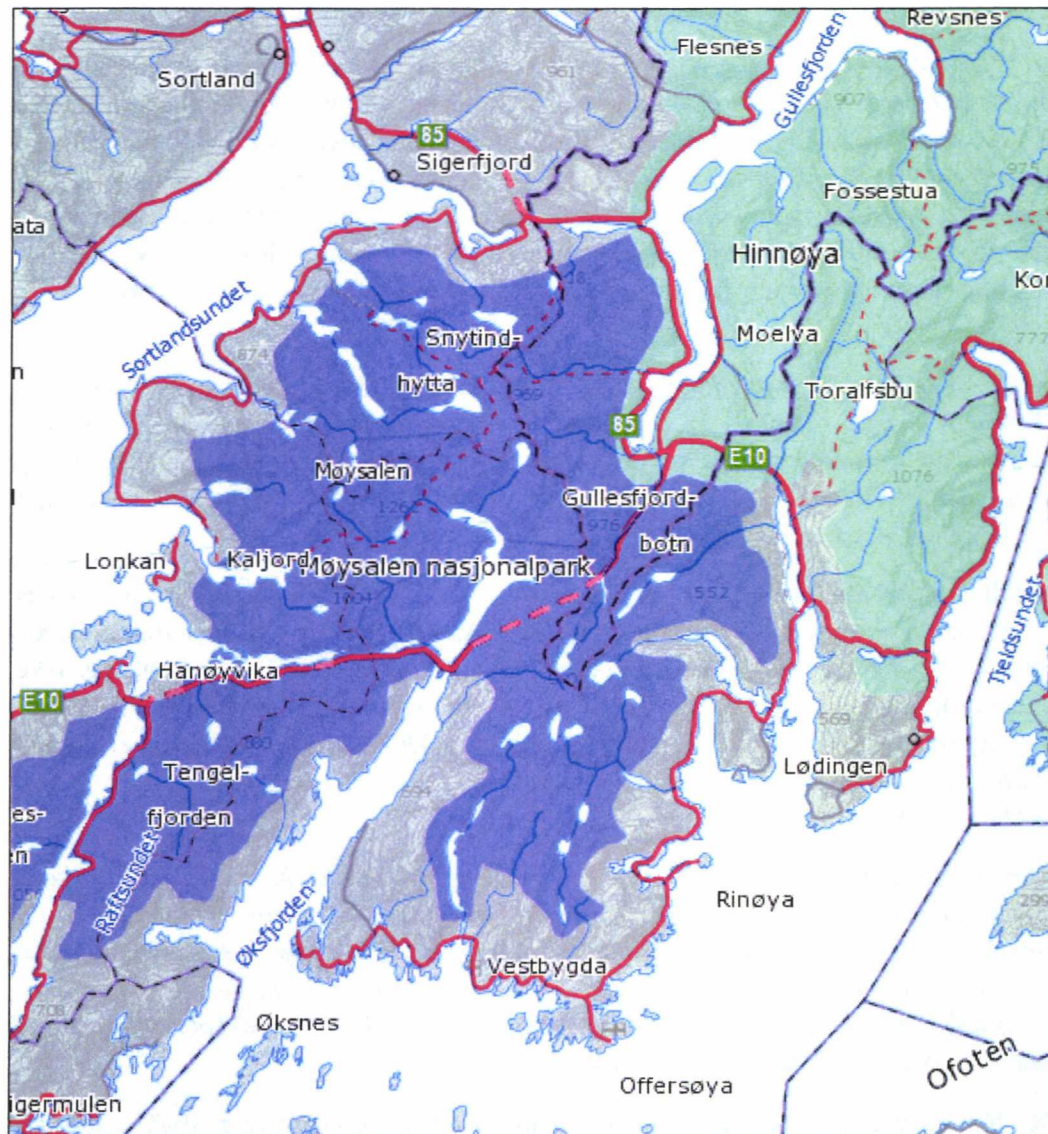
Totalt har de eksisterende kraftverkene en produksjon på i gjennomsnitt 82,8 GWh/år. Tverrelva og Kvasstind kraftverk vil til sammen produsere 18,5 GWh. De seks sakene som nå behandles på Hinnøya vil gi en samlet gjennomsnittlig produksjon på 40,3 GWh/år og samlet effekt vil være 13,15 MW. Av de seks er det kun Kobbeldalselva kraftverk som innebærer regulering. Det finnes ifølge NVEs oversikt ingen konsesjonsfrie vannkraftverk på Hinnøya, men ett prosjekt er vurdert konsesjonspliktig. Det er heller ikke gitt konsesjon til eller bygget noen vindkraftverk. Kraftledningene på Hinnøya følger i hovedsak eksisterende veier og infrastruktur. Blant unntakene er linja som går fra Kobbaldalen via Sørvalen og Norddalen til Kongsvika, og linja mellom Kilbotn og Revsnes.

Det ligger sju vernede vassdrag på Hinnøya. Fire ligger tett sammen like sør for Harstad, de tre andre ligger mer spredt på den midtre og sørlige delen av øya. Gausvik kraftverk I og III ligger innenfor det vernede vassdraget Gausvikelva. Vassdraget var allerede utbygget før vernevedtaket i 1980. Vernet sees i sammenheng med Melåa og Botnelva og inngår som del av et større og attraktivt naturområde, hvor særlig friluftsliv og reindrift er viktig bruk.

Landskap

På oppdrag for NIJOS utarbeidet Oskar Puschmann i 2005 ”*Nasjonalt referansesystem for landskap – beskrivelse av Norges 45 landskapsregioner*”. Av de seks prosjektene på Hinnøya ligger tre i sin helhet innenfor landskapsregion 32, Fjordbygdene i Nordland og Troms. Det gjelder Dalelva, Moelv og Lysåelva. Våtvoll ligger hovedsakelig i region 32, men med inntak på grensa til region 36,

Høgjellet i Nordland og Troms. Nedre del av prosjektområdet for Kobbedalselva ligger innenfor landskapsregion 31, Lofoten og Vesterålen, mens øvre del ligger i region 32. For Vasskruna ligger nedre del i region 31 mens inntaket ligger i region 36. Hovedtrekkene er dermed at de ytre og sørligste prosjektene tilhører landskapsregion 31, Lofoten og Vesterålen, mens de indre tilhører region 32, Fjordbygdene i Nordland og Troms. Figur 2 viser hvordan landskapsregionene er plassert.

Figur 2: Landskapsregioner på Hinnøya. Grått er region 31, grønt region 32 og lilla region 36.

Landskapsregion 31, Lofoten og Vesterålen: Skillet mellom Vesterålen og Lofoten, både som to landskap og to kulturområder, går i Hadsselfjorden. Prosjektene ligger hovedsakelig på øst- og nordsida av Hadsselfjorden og dermed i Vesterålen-delen av regionen. Vasskruna kraftverk ligger sør for Hadsselfjorden, i grenseområdet mellom Lofoten og Vesterålen. NVE mener imidlertid at landskapet der har kvaliteter som er nærmere Vesterålen enn Lofoten.

Vesterålen har stedvis et betydelig fjordpreg, og har også mange botner. Særlig på Andøya brer enorme myrer seg utover, og lave eid skiller mellom fjordene, som ved Gullesfjordbotn/Kanstadbotn og Ingelsfjordeidet. Fjellene er avrundet i toppene og framstår som mindre dramatiske enn Lofotens kvassere tinder. Skred og ur i fjellfoten jevner ut overgangen til de lavereliggende deler av landskapet og gir grunnlag for godt beite i utmarka. Vesterålen har også en del skog i enkelte strøk, noe som gir

landskapet et roligere, mer dempet preg. Regionen har mange ferskvann. Oppe i tindelandskapene ligger små og dype botntjern omgitt av steile fjell, mens mer moderate hei- og smådaler har grunnere vann og flatere strandbredder. Regionen har mange korte vassdrag, men få iøynefallende fosser. I Vesterålen-delen av regionen ligger alle kraftverkene på Hinnøya, ingen på Langøya. Lofoten har vannkraftverk på Austvågøya, nord på Vestvågøya og i ytre del ut til Sørvågen. Videre vil landskapsregion 31 bli omtalt som Vesterålen, ettersom det er den delen som er relevant her.

Landskapsregion 32, Fjordbygdene i Nordland og Troms: Regionen er kjennetegnet av et tydelig fjordtrau og strandflater med en viss kulturpåvirkning. I bakgrunnen ruver ofte store fjell, gjerne med innslag av små botnbreer. Vassdragene i regionen er oftest korte og uten høye fossefall. Regionen har dominerende høgalpine trekk med svært tynt eller fraværende løsmassedekke. Sett på avstand er det de mest høyreiste topper og høydedrag som best kjennetegner regionen, og mange vil kunne ha et nært forhold til et fjell selv om de aldri har vært på det. Regionens urørte fjordarmer, dvs. som ikke har store tekniske inngrep, er etter hvert blitt sjeldne. Lomsdal-Visten nasjonalpark ligger i et slikt fjordområde.

Landskapsregion 36 – Høgfjellet i Nordland og Troms: Inntak og øvre del av nedbørfeltet til Våtvoll og Vasskruna kraftverk ligger i region 36, underregion Lofottindan. Elveløpene her viser stor variasjon. Det finnes mange snøfonner og småbreer. Smeltevannsbekker og -elver er et betydelig landskapstrekk, og lyden av rennende vann er ofte en viktig del av landskapsopplevelsen, men svært mange av de store og middels store vassdragene er utbygd.

Den største forskjellen på region 31 og 32 er at Vesterålen i stor grad henvender seg til hav, mens fjordbygdene i større grad henvender seg til fjorder og daler. Vassdragene har en mer framtrædende rolle i landskapet i fjordbygdene enn i Vesterålen. Skillet mellom fjordbygdene og Vesterålen er ikke så tydelig som mellom fjordbygdene og Lofoten, som i større grad kjennetegnes av spisse, steile fjell. Fjellformasjonene i fjordbygdene og Vesterålen har flere likhetstrekk. Felles for regionene er også at vassdragene er korte og de fleste er uten iøynefallende fossefall. NVE legger mindre vekt på region 36, ettersom den i liten grad blir berørt.

I OEDs retningslinjer står det bl.a. følgende: *”Vurdering av landskapsinngrep bør sees i sammenheng med virkninger for tilknyttede interesser som biologisk mangfold, friluftsliv, kulturminner og kulturmiljø og reiseliv. Ved planlegging av småkraftutbygging i områder med stor landskapsverdi skal det utvises særlig vaksomhet med sikte på å bevare landskapskvalitetene og helheten i landskapet. (...) Inngrep som medfører bortfall eller vesentlig reduksjon av verdifulle landskapselementer av nasjonal, regional eller lokal betydning bør som hovedregel unngås.”*

Blant de omsøkte prosjektene på Hinnøya er fire vendt mot fjorden og vil være synlige i et større landskapsrom. Det gjelder Lysåelva, Moelv og Våtvoll som ligger mot Gullsfjorden, og Vasskruna, som er vendt mot Øksfjorden. Dalelva og Kobbedalselva ligger i større grad skjult, både ved at terrenget er slakere og ved at de ligger lenger inn i en dal. Vasskruna er det prosjektet som etter NVEs mening har den mest eksponerte fossen. Landskapet har i ulik grad verdi for kulturmiljø, friluftsliv og reiseliv. De største kulturmiljøverdiene knyttet til landskap finnes etter NVEs vurdering ved Lyså, de største friluftslivsverdiene i Kobbedalen, mens de største reiselivsverdiene ligger i Øksfjorden der Vasskruna kraftverk er planlagt. I de tre sakene er det dermed naturlig å se verdien av landskapet i sammenheng med disse interessene. Vurderingen er gjort i de enkelte sakene.

De fleste eksisterende vannkraftverkene på Hinnøya ligger i Blokken/Sigerfjord-området. Ettersom kraftverkene på Hinnøya ligger nokså konsentrert, ser NVE at de omsøkte kraftverkene vil kunne åpne opp nye områder som hittil har vært upåvirket av kraftproduksjon. Det er et stykke mellom Vasskruna i vest og Lysåelva i øst, og landskapet som omgir de seks prosjektene er variert. Prosjektene ligger på

mange måter adskilt, og det er kun ett sted hvor to prosjekter vil være synlig samtidig. Det gjelder Våtvoll og Moelv kraftverk innerst i Gullesfjorden, som ligger nært hverandre og vil være synlige i samme landskapsrom. Grytelva og Tverrelva er planlagt fraført vann i forbindelse med prosjektet Moelv kraftverk. Naboelva Moelva, som er den mest synlige, vil ikke bli fraført vann. Her mener vi det er de fysiske inngrepene, og ikke fraføring av vann, som vil ha størst konsekvens for landskapet. Våtvollrelva med sine fossefall synes best fra turstien ved Moelv, og sett herfra vil utbyggingen ha en viss påvirkning på landskapet. Lysåelva ligger lenger ut og i et annet fjordavsnitt, utenfor Forøya. Elva i seg selv er ikke synlig fra fjorden. NVE mener det ikke er naturlig å se Lysåelva kraftverk tett i sammenheng med Våtvoll og Moelv. NVE mener bygging av Kobbedalselva og Dalelva kraftverk vil innebære betydelige landskapsinngrep, om enn i et område uten stor grad av innsyn. Spesielt den planlagte anleggsveien i slynger oppover lia, vil etter vårt syn bidra til at bygging av Vasskruna kraftverk vil medføre store landskapsinngrep, særlig sett opp mot fordelene i ny kraftproduksjon.

Utbyggingene vil i liten grad føre til *bortfall eller vesentlig reduksjon av verdifulle landskapselementer*, jf. retningslinjene fra OED. Når det gjelder de samlede konsekvensene for landskap mener NVE at det vil være de tekniske inngrepene, og ikke fraføring av vann, som vil utgjøre den største påvirkningen. Mange av elvene er lite synlige i terrenget. Det bratte landskapet, det skrinne jordsmonnet og det at tregrensa ligger relativt lavt bidrar til at terrenginngrepene generelt kan bli nokså dominerende.

Det er etter det NVE kjenner til ikke planlagt andre kraftverk langs Gullesfjorden. Det er registrert noe mer teoretisk potensial, hovedsakelig små prosjekter som vil kunne produsere opptil 5 GWh/år. Noe av potensialet er i elver vendt mot fjorden, men ikke alt. FNF og Naturvernforbundet ønsker at indre deler av Gullesfjorden og fjellheimen rundt holdes inngrepsfri. NVE ser at det ikke er tekniske inngrep knyttet til kraftutbygging eller industri langs fjorden, men vi mener heller ikke at den oppleves fullstendig inngrepsfri, slik som for eksempel den vernede Okfjorden i Lomsdal-Visten nasjonalpark. NVE mener kraftutbygging som omsøkt i Gullesfjorden vil ha begrenset konsekvens for landskapet, så lenge tekniske inngrep begrenses og gjøres så skånsomt som mulig, og det går tilstrekkelig overløp slik at elvene er synlige i perioder med mye vann.

Friluftsliv

Mange av de planlagte kraftverkene ligger i områder som benyttes mer eller mindre hyppig til friluftsliv. Særlig FNF Troms og Naturvernforbundet har tatt opp den samlede belastningen på friluftslivsverdiene i området. I ”*Regional plan om små vannkraftverk i Nordland*” er Andøya, Midtre Vesterålen (Øksnes, Bø og Sortland), Hadseløya og Møysalen angitt som viktige områder for friluftsliv i Vesterålen. I Lofoten er Raftsundet det nærmeste området som er gitt stor friluftslivsverdi. Naturbase viser ikke konflikt med statlig sikra friluftslivsområder.

Veien opp lia mot Moelv er lokalt mye brukt til turgåing, og herfra har man godt innsyn til Våtvollaldalen og fossene i Våtvollrelva. Sett fra veien ved Moelva vil dermed bygging av Våtvoll kraftverk påvirke landskapsopplevelsen knyttet til friluftsliv. Utbygging av Moelv kraftverk vil i stor grad påvirke turveien, særlig alternativ 2, som vil krysse veien flere steder. Riggområdet vil også bli plassert nær turpostkassa som står der veien går over til sti. Bygging av Moelv kraftverk vil etter NVEs mening ha stor konsekvens for et lokalt verdifullt turområde.

På samme måte som Moelv er ikke vannstrengene som vil påvirkes ved bygging av Dalelva og Kobbedalselva kraftverk eksponert i et større landskapsrom, men områdene er viktig turterreng og terrenginngrep vil i stor grad påvirke landskapsopplevelsen.

Lysåelva kraftverk er det kraftverket NVE mener at i minst grad vil ha negative konsekvenser for landskap og også friluftsliv. Det vil hovedsakelig påvirke de som har hytte på Lyså, og vil i noen grad være synlig fra Flesnes på motsatt side av fjorden. For Lysåelva kraftverk mener NVE at det viktigste er å unngå at kraftverket skaper sjenerende støy utover fjorden.

Av de omsøkte kraftverkene er Vasskruna det vassdraget som etter NVEs vurdering er mest eksponert mot fjorden. Området brukes av fastboende og hytteiere, særlig i sommerhalvåret. Fraføring av vann fra Svartskardfossen vil være synlig fra Øksfjorden, en fjord som har en viss betydning for reiselivet i Lofoten-området. Prosjektet ligger også i et område som er merket som fjordlandskap av middels verdi i Regional plan om små vannkraftverk i Nordland. NVE mener at Svartskard per i dag har middels verdi for friluftsliv og reiseliv.

Ifølge ”Retningslinjer for små vannkraftverk” skal svært viktige friluftslivsområder, offentlig sikrede friluftslivsområder og regulerte friluftsområder etter pbl § 25 gis stor verdi. Viktige friluftsområder gis middels verdi. Områder fra middels verdi og oppover må påregne prosjektilpassinger som reduserer konflikten med friluftslivsinteressene. Imidlertid er kommunenes kartlegging av friluftslivsområder ofte mangelfull. I disse sakene er det hovedsakelig informasjon fra søknaden, fra høringsparter og egne observasjoner under befaring som danner grunnlag for vurderingen. NVE mener kunnskapsgrunnlaget for friluftsliv er middels godt.

Både FNF og Naturvernforbundet mener den samlede belastningen som følge av kraftutbygging på Hinnøya allerede er stor. Begge bemerker at området rundt Møysalen og Tverrelvtindane er sterkt berørt av kraftutbygging. Dette er et viktig friluftslivsområde. Av de seks kraftverkene som behandles nå er det kun Våtvoll som ligger inn mot samme område. Det er liten ferdsel i Våtvolldalen, da nabodalen Løbergdalen har det aller meste av ferdselen inn mot Snyttindhytta. Av de to alternative inntakene vil det lavestliggende alternativet etter NVEs vurdering i liten grad påvirke landskapsopplevelsen og friluftslivsmulighetene innover mot Tverrelvtindane, og slik sett vil en ev. utbygging i liten grad bidra til å forsterke den samlede belastningen inn mot dette området.

Både bygging av Kobbedalselva og Dalelva kraftverk vil påvirke stinettet inn mot den ubetjente DNT-hytta Toralfsbu. Særlig Kobbedalen er mye brukt til friluftsliv. NVE mener den samlede påvirkningen de to prosjektene vil ha for friluftslivet vil være stor.

INON

Naturvernforbundet mener utbyggingene vil få svært negative konsekvenser for inngrepsfrie naturområder. De peker på at det er få inngrepsfrie naturområder igjen langs kysten, og at området der utbyggingene er planlagt er det siste sammenhengende inngrepsfrie naturområdet på kysten av Sør-Troms og Nordre Nordland. De mener tapet av inngrepsfri natur som bygging av de omsøkte kraftverkene vil føre til, ikke er forenelig med nasjonale miljømål.

Under er en tabell som viser de ulike prosjektenes påvirkning på INON, tall fra søknadene:

	1-3 km (km ²)	3-5 km (km ²)	>5 km (km ²)	Netto tap (km ²)
Moelv	- 3,0	- 5,74	- 0,13	- 2,61
Lysåelva				- 0
Våtvoll	- 0,43	- 0,05		- 0,38
Dalelva	- 1,13	- 0,86		- 0,27
Kobbedalselva	- 4,5			- 4,5
Vasskruna	- 2,06			- 2,06
Totalt	- 11,12	- 6,65	- 0,13	- 9,82

Dalelva og Moelv vil ta INON fra samme polygon, men ikke overlappende. Det er det eneste området på Hinnøya med gjenværende villmarkspreget INON, og polygonen går fra fjord til fjell. Det er således et INON-område av stor verdi. Inngrepene vil ikke redusere områdets kontakt mot fjord, men vil føre til tap av det siste lille området med villmarkspreget INON. Området rundt Møysalen er også av en viss størrelse, og har stor verdi for friluftsliv. INON-kartet viser i tillegg to andre større INON-areal på øya, men de er enten feilaktige eller vil få endret status om kort tid. Det ene ligger ved Kvasstinden i Lødingen. Her er det gitt konsesjon til å bygge Kvasstind kraftverk, og det er beregnet et INON-tap på 13,9 km² i sone 1 og 6,7 km² i sone 2. I tillegg vil 12,5 km² sone 1-INON bli omkategorisert til sone 2. Det andre området som vises på kartet er området rundt Durmålstinden. Her ligger det imidlertid inne informasjon i INON-kartet om at det er en kjent, stor feil, da det er mye vei og kraftlinjer som ikke er tatt med i beregningen. Arealet av INON-området er dermed betydelig mindre enn det som vises på kartet.

Ut fra oversikten over er det Moelv som har størst negativ konsekvens for INON på grunn av tap av villmarkspregete områder, etterfulgt av Kobbedalselva.

NVE mener at prosjektene samlet ikke skaper en stor belastning på INON, rent teknisk. Når det gjelder opplevd INON går mange av prosjektene fra berørt område inn i uberørt område, gjerne opp til en naturlig utflating, og vi ser at enkeltprosjekter kan få stor konsekvens. Opplevd INON er avhengig av topografi og hvordan inngrepet utføres. Av de seks prosjektene på Hinnøya er få i områder som oppleves berørt, nedre deler av Våtvoll og Lysåelva er de områdene NVE mener er mest berørt av tekniske inngrep. Vi mener at særlig Moelv, Dalelva og Kobbedalselva kraftverk vil bidra til redusert opplevd inngrepsfrihet på grunn av størrelsen på inngrepet og nærhet til turterreng.

Reindrift

Fem av de seks omsøkte kraftverkene ligger i Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. Reinbeitedistriktet omfatter kommunene Lødingen, Hadsel, Sortland og Tjeldsund i Nordland og Kvæfjord kommune i Troms. Reinbeitedistriktet hører administrativt under Troms reinbeiteområde. Det er et helårsdistrikt med kystsamisk reindrift, hvor avstanden mellom årstidsbeitene er kort. Det omfatter et areal på totalt ca. 1553 km² og har fire siidaandeler. Det er tre mer eller mindre separate flokker innenfor distriktet; Kanstadflokken, Raftsundflokken og Vestre Hinnøy-flokken. Dalelva, Kobbedalselva, Moelv og Våtvoll kraftverk vil berøre Kanstadflokken. Vasskruna kraftverk vil berøre

Raftsundflokken. Lysåelva kraftverk vil berøre reinbeitedistrikt 23 Kongsvikdalen. I vurdering av samlet konsekvens for reindrift har NVE lagt hovedvekt på å vurdere Kanstadflokken.

Da rapporten *"Reindrifsfaglig utredning Kanstadvik/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt"* ble utarbeidet var prosjektet Trolldalselva kraftverk med i vurderingen. Søknaden ble senere trukket. Søknaden om Lysåelva kraftverk ble tatt inn etter at rapporten ble bestilt, men Lysåelva ligger innenfor et annet reinbeitedistrikt enn de fem andre søknadene. Derfor mente vi at det ikke var nødvendig å ta den inn i rapporten.

I samisk og lokal sammenheng har reindrift stor betydning, både økonomisk, sysselsettingsmessig og kulturelt. Reindriftsloven skal bevare reindriften som et viktig grunnlag for samisk kultur, i samsvar med Grunnlovens § 110a og folkerettens regler og urfolk og minoriteter. Reindriftnæringen står ovenfor store utfordringer. Tap av beiteland som følge av arealinngrep er trolig en av de største truslene mot reindriftnæringen i tiden fremover. Reindriften er avhengig av store arealer for å dekke reinens behov for ulike sesongbeiter og ubrutte flyttveier mellom dem. Næringen er sårbar for negative påvirkninger som reduserer størrelsen eller kvaliteten på beitelandet, eller som på annen måte forstyrrer reinens utnyttelse av arealer. I Norge er presset på reindriftsarealene vist å være størst i sørsamisk område (sør for Saltfjellet) og for kystnære beitearealer. Totaleffekten av mange små inngrep og forstyrrende aktiviteter i reinbeiteland kan være langt større enn hva virkningene av de enkelte inngrepene skulle tilsi. Reindriftsforvaltningen gir områder med minimumsbeiter og særverdiområder (kalvingsområder, parringsland, flyttleier, trekkleier og reindriftsanlegg) stor verdi. Det samme gjør OED i sine retningslinjer. I reindriftsrapporten står det: *"For all reindrift, er det slik at jo flere valgmuligheter man har til variasjon i områdebruk, desto større mulighet vil det være for forutsigbarhet og stabilitet i reintall og produksjon. Redusert mulighet til å velge område og strategi vil derfor gjøre reindriften mer sårbar. Om bortfall av valgmuligheter passerer en viss grense, vil det kunne føre reindriften inn i en labil situasjon. Den kystnære reindriften, som i Kanstad/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt, er mer sårbar for dette enn reindriften i mange andre områder. Det er derfor avgjørende at man har valgmuligheter i bruk av delområder, og kan disponere arbeidsinnsats når beitebruk og arbeid gjennomføres."*

Under følger en grov oversikt over Kanstadflokkenes arealbruk:

Kanstadflokken har kalvingsland spredt på tre ulike steder. Etter kalving samles flokken ved Bukketind på Lødinghalvøya før den flyttes over E 10 i august. Årets kalver blir så merket ved gjerdet i Kobbedalen, ev. på Kobbedalsaksla. Seinsommer er Heggedalen det mest sentrale området, før førbrunstslakt på Kåringen. Området mellom Kanstadbotn og Kobbedalsvatnet gjetes kontinuerlig under flytting fra Heggedalen mot Kåringen. Kobbedalsaksla brukes som samlingsområde før hovedslakt på Kåringen. Vinterbeiter er i Vestbygda, Kvitnesheia og Blokken. De viktigste flyttleiene er "hovedveiene" mellom nord og sør, vest og øst, fra Heggedalen via Kanstad til Lødingen Vestbygd, og fra Blokken via Breitinden og Kanstadbotn til Kåringen.

Rapporten oppsummerer de samlede konsekvensene for reindriften slik:

"Konsekvenser for reindriften sett i sammenheng med omsøkte tiltak"

Isolert sett har de omsøkte tiltakene varierende konsekvenser for reindriften. Det gjelder både anleggsperiode og driftsperiode. Konsekvenser i anleggsperiode (midlertidige) varierer fra liten negativ konsekvens til stor negativ konsekvens om arealbruken og driftsmønstret følger det som er vanlig i et "normalår". Konsekvenser i driftsperiode (permanent) vil variere fra liten til middels negativ konsekvens.

Om man skal se de omsøkte tiltakene i sammenheng, vil konsekvensene måtte vurderes mer negativt for flere av tiltakene i og med at de fleste ligger innenfor det området som Kanstadflokken bruker. 5 av tiltakene ligger innenfor dette området. Dette gjelder spesielt med tanke på de midlertidige konsekvensene og i noe mindre grad for de som er av lenger varighet eller permanente.

Hvis tiltakene blir godkjent og gjennomført vil distriktet måtte forholde seg til forstyrrende virksomhet i flere av distriktets årstidsbeiter samtidig, eller over en relativ kort periode. Dette vil redusere muligheten til å "bufre" for forstyrrelser og kunne resultere i at de ikke får gjennomført det arbeidet som er nødvendig for å kunne drive en reindrift som er i tråd med det de ønsker. Det vil ha økonomiske konsekvenser og i verste fall ha konsekvenser for dyrevelferd i flokken.

Summen av tiltakene vil antagelig ha negative konsekvenser på sikt ved at det øker aktivitetsnivået på flere steder i distriktet, dels som følge av den aktiviteten som følger med drift, vedlikehold og tilsyn av kraftverkene, og det som kan komme i kjølvannet av etablering av nye og bedre veier inn i sentrale områder. Noe beiteland vil også være tapt midlertidig inntil det har re-vegetert seg, og noe vil være tapt permanent. Det er ikke gjort noen beregninger på beiteverdi eller hvor mange forenheter dette utgjør."

I rapporten er prosjektene rangert fra størst til minst negativ konsekvens for reindriften i Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. Lista er som følger:

1. Kobbeldalselva kraftverk
2. Trolldalselva kraftverk
3. Dalelva kraftverk
4. Moelv kraftverk
5. Vasskruna kraftverk
6. Våtvoll kraftverk

NVE mener det er viktig at det blir tatt hensyn til reindrift som eksisterende næring i området. NVE har merket seg at nye E 10 ("Lofast") har medført store konsekvenser for distriktet. I tillegg kommer veien Kanstad-Vestbygda, granplantinger, kraftlinjer og hytter. I reindriftsrapporten trekkes kraftlinjer fram som det energitiltaket som har ført til størst konsekvenser for reindriften i distriktet. Det er relativt mange kilometer linjestrukturer innenfor distriktet. E 10/Lofast har medført at det tidligere mest brukte kalvingsområdet i Sør dalen sør for Gullsfjordbotn ikke lenger kan brukes, og kalvingen har økt i de andre områdene. Bygging av to konsesjonsgitte kraftverk, Kvasstind og Tverrelva kraftverk, vil medføre forstyrrelser, hovedsakelig i anleggsfasen. De aller fleste både eksisterende og planlagte inngrep rammer Kanstadflokken.

Området rundt Kobbeldalsaksla og Nedre Kobbeldalsvatn er et sentralt område for Kanstadflokken. Herfra er veien kort til Fiskefjordlia og Sør dalen. Området rundt Dalelva er i bruk gjennom det meste av barmarkssesongen, og brukes også tidvis vinterstid. Dermed er det vanskelig å legge anleggsarbeidet til en periode hvor reinen ikke er i området. Forlenging av vei vil øke tilgangen og sannsynligvis også ferdelsen i området, med økt forstyrrelse som konsekvens. Kobbeldalsområdet er et nav i drifta av Kanstadflokken, og en utbygging her vil påvirke både flyttlei og drivingslei, merkegjerd og kalvingsland. Både Kobbeldalselva og Dalelva kraftverk vil isolert sett ha stor konsekvens for reindrift. Dersom begge får konsesjon vil den samlede konsekvensen etter NVEs vurdering være svært stor, og de to utbyggingene til sammen vil etter NVEs vurdering nærmest punktere driftsmønsteret for Kanstadflokken.

Det har vært uklart om Moelv kraftverk ville komme i konflikt med flyttleier, men slik prosjektet med tilpasninger ser ut nå i sluttfasen sier Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt at det ikke er

konflikt. Området rundt Moelv er imidlertid viktig beiteområde, primært høst, men også vår og sommer. Reindriftsforvaltningen ser det som viktig at området ikke åpnes opp for økt ferdsel. Prosjektet grenser opp til et større inngrepsfritt område, noe som er verdifullt også i reindriftssammenheng.

Våtvoll er per i dag et lite brukt område. Det betyr ikke at det ikke kan være et viktig alternativ i spesielle situasjoner, men den jevne bruken er liten, noe som gjør det lettere å tilpasse for eksempel anleggsarbeid.

Når det gjelder Vasskruna kraftverk er det hovedsakelig inntak og sperredam som vil komme i konflikt med reindriftsinteresser. Det går ei flyttleia på brinken mellom Vasskrunvatnet og der hvor terrenget faller ned mot Øksfjorden. Det er en smal og viktig passasje, og inntak og sperredam vil ligge midt i flyttleia. Flyttleia kan være i bruk i store deler av året, når reinen er på trekk mellom ulike beiter. Området nede ved Svartskard brukes hovedsakelig om våren. NVE mener det vil kreve svært god planlegging av anleggsperioden og arrondering etter bygging for å unngå at flyttleia i praksis blir stengt. Under forutsetning av at kvaliteten på passasjen opprettholdes kan tiltaket imidlertid ha begrenset konsekvens for reindrift.

Lysåelva kraftverk ligger i Kongsvikdalen reinbeitedistrikt, i et område som blir tidlig snøfritt. Det brukes til vårbeite, ligger nær kalvingsområder og er viktig for at reinen får spist seg opp etter vinteren. Anleggsperioden kan tilpasses reinens bruk av området. Det er lite ønskelig fra reindriftens ståsted at det etableres vei fra Kjengsnes, da det vil åpne opp området for ferdsel og forstyrrelse. Vei til inntaket bør likeledes kun brukes til kraftverksformål. Med avbøtende tiltak mener Reindriftsforvaltningen at konsekvensene kan være små.

NVE mener søknadene om Våtvoll, Lysåelva og Vasskruna kraftverk er minst konfliktfylte for reindriften, mens Kobbeldalselva og Dalelva kraftverk medfører store konflikter. Moelv kraftverk kan i utgangspunktet medføre negative virkninger, men virkningene kan være akseptable dersom det blir satt krav om avbøtende tiltak. Samlet sett mener NVE at bygging av alle de planlagte kraftverkene vil medføre store negative konsekvenser for reindrift, og da spesielt for Kanstadflokkene. Selv om forholdet til reindrift etter NVEs mening vil være delvis avgjørende for konsesjonsspørsmålet i to av de seks omsøkte prosjektene, vil det allikevel være et tema som sammen med andre vurderinger vil påvirke avgjørelser i enkeltsaker både når det gjelder konsesjonsspørsmålet og krav til avbøtende tiltak.

Oppsummering

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 4,1 (alt. 1) eller 3,4 (alt. 2) GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene har NVE klarert om lag 1,4 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

NVE mener de største konfliktene er knyttet til hvordan Våtvoll kraftverk vil påvirke landskap og friluftsliv. Fraføring av vann vil gjøre fossene, som er godt synlige fra friluftsområdet ved Moelv, mindre framtrædende. Terrenginngrep innover i Våtvollsdalen vil også medføre noen negative konsekvenser for landskap og friluftsliv. NVE mener likevel at ulempene er begrensede og til en viss grad kan avbøtes.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Fjellkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Våtvoll kraftverk etter alternativ 2. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Fjellkraft AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer 200 m 22 kV jordkabel til eksisterende linjenett.

Normalt bygges en slik linje som her i medhold av netteiers områdekonsesjon. Innenfor sin områdekonsesjon skal områdekonsesjonær fremlegge planer for ny nettilknytning og ev. forsterkning for kommune, fylkeskommune, fylkesmann og andre berørte for uttalelse. Ved uenighet om løsninger kan områdekonsesjonær legge saken frem for NVE som da vil behandle saken som en anleggskonsesjon.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Vesterålskraft Nett AS er områdekonsesjonær og skal ifølge søknaden stå for bygging og drift av anlegget. Vi finner det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon. Vesterålskraft Nett AS har uttalt at det må påregnes et anleggsbidrag ved tilkobling av Våtvoll kraftverk og til en forsterkning av linjenettet. Det er per i dag uklart om det er kapasitet i lokalt 22 kV-nett.

Dersom Fjellkraft AS ønsker egen anleggskonsesjon, må det sendes inn søknad om dette når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart. NVE kan da meddele egen anleggskonsesjon for kraftverket.

NVE har ikke gjort en grundig vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jamfør konsesjonsvilkårenes post 4.

Forholdet til plan- og bygningsloven

”Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker” gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller

gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder DN/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttien av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknadens alt. 2 og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	496
Alminnelig lavvannføring	l/s	50
5-persentil sommer	l/s	81
5-persentil vinter	l/s	36
Maksimal slukeevne	m ³ /s	1,19
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	240
Minste driftsvannføring	l/s	54

Fjellkraft AS har søkt om å få slippe en minstevannføring på 48 l/s om sommeren og 34 l/s om vinteren. Begrunnelsen for minstevannføringen er hensyn til bunndyrproduksjon som næringsgrunnlag for fossefall og annen vanntilknyttet fugl. I rapporten om virkninger på biologisk mangfold har utrederen foreslått den omsøkte minstevannføringen. NVE mener at det vil være nødvendig å slippe noe mer vann sommerstid for å beholde elva også som landskapselement. Slukeevnen er høy og det vil være lite overløp, derfor må en del av det landskapsmessige inntrykket ivaretas gjennom minstevannføring. Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på **80 l/s** i tiden **1.5.-30.9.** og **35 l/s** resten av året. I forhold til søknaden vil dette gi en redusert produksjon på **0,09 GWh/år**. Samlet produksjon vil da bli på **3,3 GWh/år**. Etter vårt syn er ikke denne reduksjonen avgjørende for økonomien i prosjektet.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Inntaket skal plasseres slik at det ikke under noen omstendighet påvirker innsjøens vannstand.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Narvik og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jmfør våre merknader under avsnittet "Forholdet til energiloven".

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell søker å oppsummere føringer og krav som ligger til grunn for konsesjonen. Det kan likevel forekomme at det er gitt føringer andre steder i dokumentet som ikke har kommet med i tabellen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Valg av alternativ	Alternativ 2
Inntak	Alternativ 2, kote 135. Inntaket skal sprenges ned, slik at kun et lite areal blir neddemt.
Vannvei	Graves ned på hele strekningen.
Kraftstasjon	Kraftstasjonen skal utformes og bygges for å minimere støy. Plassering og utforming gjøres i samråd med reindriften slik at flyttlei ikke stenges.
Største slukeevne	1,19 m ³ . Største slukeevne kan ikke økes i detaljplan.
Minste driftsvannføring	54 l/s

Installert effekt	Søknaden oppgir maksimalt 1,16 MW. Nøyaktig installert effekt kan justeres ved detaljplan.
Antall turbiner/turbintype	1 turbin
Vei	Permanent adkomst til inntaket skal være smal og lite framtreddende i terrenget.
Avbøtende tiltak	Fossekallkasser monteres som foreslått i søknaden.

Det er angitt i tabellen hvorvidt det kan gjøres justeringer i forbindelse med detaljplanleggingen. Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jmfør kulturminneloven § 8 (jmfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Øvrige forhold

NVE forutsetter at vannforsyningen til de som i dag tar vann fra elva blir ivaretatt gjennom både anleggs- og driftsfasen.

Vedlegg

Kart

